

Учитель — професія специфічна. Вкладаючи свою працю, знання, вміння, терпіння у справу виховання школярів сьогодні, він чекає її результатів завтра.

— Працюємо на майбутнє, — цю фразу можна було не раз почути у день XII обласного зльоту молодих учителів.

Хорошою традицією стало на Кіровоградщині проведення тижня молодого вчителя. На освітанській ниві області трудяться дванадцять тисяч учителів, понад тисяча щороку заходять до класу як учителі вперше.

Все просто і зрозуміло було на студентській лаві. Коли ж учорашній випускник вузу сам на сам залишається з проблемами виховання, виникає безліч запитань. І, можливо, хочеться комусь поділитися своїм невеличким відкриттям — на щастя, педагогічна робота надзвичайно багата ними, — комусь — порадитися зі своїми колишніми однокурсниками, посперечатися, подумати разом, послухати старших і досвідчених. Саушна нагода для цього — зліт молодих учителів, що відбувся 28 березня у Палаці культури імені Компанієць.

Проблеми гармонійного виховання підрастаючого покоління, єдності ідеалів, поглядів і вчинків учителя, активна життєва позиція його — ось питання, які стали предметом розмови на цьогорічному зльоті.

У його роботі взяли участь секретар обкому Компартії України А. І. ПОГРЕБНЯК, заступник голови обласного комітету С. М. ЧАБАНЕНКО, перший секретар обкому комсомолу І. О. ШЕВЧЕНКО.

і в космонавта, і в лікаря, і в письменника, у актора, хлібороба і робітника. Чудова у нас професія...

Наталія Миколаївна Сорочіна, заступник директора з навчально-виховної роботи Птагзівської середньої школи Знаменського району, працює у школі третій рік і теж переконана у правильності вибору професії.

— 1980 року ми з сестрою закінчили Криворізький педінститут, приїхали працювати у Знаменський район. І ось сьогодні я працюю завучем, а моя сестра — директором восьмирічки в цьому ж районі. Надзвичайно радує довіра до нас, молодих, тому намагаємось відповісти на неї самовідданою працею, ентузіазмом і завзяттям.

Сергій Дмитрович Стопчаус, випускник історичного факультету Кіровоградського педінституту імені Пушкіна, другий рік працює в Аджамській середній школі Кіровоградського району.

— Десятирічка у нас велика, сучасна, навчається у ній 900 учнів. Особливо мені подобається, що тут школі допомагає у вихованні підлітків громадськість. У нас працює батьківський комітет, проводяться виїзні засідання батьківського комітету. Я і всім молодим учителям, що прийшли до школи цього року, твердо переконані у доцільності союзу батьків і вчителів. А вже справа у нас спільна.

Учасники зльоту прийняли звернення до молодих учителів області, у якому закликали своїх колег підняти якість навчання у загальноосвітніх школах, більше уваги приділяти формуванню духовної культури учнів, готувати вихованців до суспільно корисної праці і, звичайно ж, бути для них зразком в усьому.

Л. ЯРМОЛЕНКО.

У кожного був учитель —

Педагогічний стаж вчителя Олександра Івановича БИКОВА тільки починається. Він викладає біологію в Павлівській десятирічці імені В. О. Сухомилинського Онуфріївського району і закінчує Полтавський педагогічний інститут. На знімку: О. І. Биков у шкільній теплиці, де через кілька хвилин почнеться черговий урок ботаніки. Фото В. ГРИВА.

У КОЖНОГО СВОЙ УЧИТЕЛЬ

СЬОГОДНІ, коли перед країною стоїть завдання виконання планів одинадцятиріччя, для суспільства надзвичайно важливо, щоб будівники комуністичного завтра вступали у життя чесними, знаючими, духовно багатими, працелюбними людьми. Виховати ці якості повинна школа. Молодий учитель має усвідомлювати відповідальність справи виховання підрастаючого покоління, любити свою роботу і бути відданим їй до кінця. Тільки тоді можна чекати результатів його праці. І більшість молодих педагогів Кіровоградщини, як відзначалося на зльоті, з перших днів зарекомендували себе саме такими. Серед них Світлана Борисівна Шило, Лариса Леонідівна Дроць, Геннадій Васильович Сушко, Назло Михайлович Павловський, Микола Михайлович Фощій, Валентина Федорівна Деркач та багато інших.

Молоді вчителі шукають нові форми роботи, не забуваючи щоразу звертатися до спадщини видатних педагогів А. С. Макаренка, Н. К. Крупської, В. О. Сухомилинського. Не забувають вчитися і в своїх старших колег, досвідчених педагогів Кіровоградщини, а такими наша область багата — 45 учителів удостоєні звання заслуженого вчителя УРСР, 52 — нагороджені значком «Відмінник народної освіти СРСР». Гостями зльоту були заслужений учитель УРСР, директор Користівської середньої школи імені А. Гайдара Іван Архипович Чалапко, вчитель-методист СШ № 13 м. Кіровограда Людмила Трохимівна Стадна. Вони побажали своїм молодим колегам бути чуйними, добрими і водночас вимогливими, терплячими, працювати так, щоб усе життя для них самих і для їх вихованців шкільний дзвінок звучав малиновим дзвоном.

Учительська молодь поділилася враженнями від роботи, роздумами, пропозиціями. Ось що сказала молода вчителька, організатор позакласної роботи СШ № 1 м. Світловодська Тетяна Михайлівна Шевченко:

— Я працюю перший рік після закінчення географічного факультету Київського педагогічного інституту імені Горького. У Світловодськ приїхала за направленням. Школа мені сподобалася одразу, педагогічний колектив зустрірів доброзичливо.

За мною як за молодим спеціалістом одразу закріпили наставника — вчительку середньої школи № 3 Марію Іванівну Черних. Тридцять років працює вона в школі. Дуже знає Марія Іванівна і проблеми молодого вчителя. Вона відвідує мої уроки, виховні заходи. З радістю відзначає усе хороше, тактовно навчає, як позбутися недоліків. Я їй щиро вдячна за допомогу.

Іти до школи щоранку — для мене величезна радість. І кожного разу з вдячністю згадую своїх шкільних учителів, свою маму — вчительку, які допомогли мені вибрати професію.

ВЕЧІР У СІЛЬСЬКОМУ КЛУБІ

А ЯК ВІДПОЧИВАЄТЕ ВИ!

ВЕЛИКИЙ Висці прихід весни визначають за особливими прикметами. Якщо суботнього дня голинка на вулицях, якщо побільшали юрби дічат і хлопців у надвечір'ї — значить, весна.

— Прилетіли пташки, — хитає головою бабуся, забачивши біля свого двору гурт молоді. — Уже й баз шалоп, без кусток.

— Це знову бродитимуть під вікнами, поки не споночіє, — додає друга.

— Ходімо до клубу, — аби не чути бурчання бабусь, пропонують хлопці.

— До клубу? Вдень? А що там робити? — дивуються у гурті.

— Ну, ні. Я додому, — озивається хлопець з магнітофоном в руках.

— А ввечері до клубу прийде? Принеси записи, — гукають йому наздогін.

— Та сьогодні ж кіно, — заперечує той.

— Ні, танці. Завтра кіно. — Значить, зустрічаємось в клубі.

Мабуть, не так важливо, кіно чи танці були того суботнього вечора у сільському клубі. Важливіше, чи весело було там хлопцям і дівчатам, чи задоволені вони організацією дозвілля.

— А нічого... Повеселилися трохи... От якби ще дискотека в клубі була, як, скажімо, у Кіровоградському педінституті...

— От і організуйте дискотеку. Це ж від вас залежить — бути їй чи ні.

— Та ми ж тільки на вихідні в село приїжджаємо. У гості, так би мовити, — вводять мене в курс справи.

У понеділок раненько ці хлопці й дівчата вже стояли обіч траси. У яскравих модних куртках, з ідею моднішими сумками, що аж тріскалися від харчів. «Голосунали», махаючи рукою машинам, щоб підвезли до Кіровограда.

На Криворізькому шосе таке ж пожвавлення.

— Ви звідки? — цікалося у дівчат, які чекали на обочині, виглядаючи попутну машину.

— З Дубравіно.

— Куди ж їдете? — виявилось, хто в Кіровоград, хто в Кривий Ріг. Кому на роботу, кому — на навчання.

— Тепер знову до наступної п'ятниці, — зітхнула одна.

— Скуцасте за селом? — питаю у них.

У відповідь ствердно кивають головами.

— Чому ж в селі не залишаєтесь?

— А що там робити?

— Невже в колгоспі не знайшлося б вам роботи?

— Та чого там... Знайшлося б, — ніяковіють дівчата. — А після роботи що? У клуб? Та він більше зачинений, ніж працює. Пріміщення старе, занедбане...

І почали розповідати про все, що було вже мені відомо зі скарги, яку надіслали до редакції Світлана Жук, Сергій Бардас, Юлія Кузменко та інші комсомольці села.

Було б неправильно стверджувати, що тільки добре поставлена культурно-масова робота у колгоспі і цікаво організоване дозвілля вирішують кадрову проблему на селі. Але що це великою мірою сприяє закріпленню молоді на селі, — безперечно.

— Це вже мені Дубравіно, — зітхає другий секретар Долинського райкому комсомолу Віктор Валантир. — Скільки років — одна й та ж.

Так, ще в серпні 1981 року на пленумі райкому комсомолу, де розглядалося питання організації дозвілля сільської молоді, йшла мова про бездіяльність культосвітніх закладів у селах Новошеченкове і Дубравіно. Зокрема, вказувалося, що комітет комсомолу вже згаданого колгоспу «Зоря комунізму» у цьому питанні зайняв позицію споглядача.

Минуло майже два роки, а становище, як бачимо, не змінилося. Райком комсомолу так і не спромігся подати практичну допомогу комітету комсомолу колгоспу, а сам комітет всерйоз так і не зайнявся питанням організації культурно-масової роботи у цьому селі. Бо ж те, що завідувати клубом тут доручили за сумісництвом ланковій Катерині Грицьков'ян, справи не вирішило.

Приймає рішення про поліпшення культурно-масової роботи на селі і Новомиргородський райком комсомолу. Окремим пунктом планує заходи, які мали б налагодити дозвілля молоді в селі Зеленому. Але все це так і залишається невідданим. А до редакції другий рік надходять скарги від молоді Зеленого.

На жаль, у нашій пошті це є листи, в яких читачі скаржаться на одноманітність заходів, які проводяться в клубі, формалізм, який допускається в організації гурткової роботи. Такі сигнали надійшли від молодих трудівників сіл Шкешинського, Високого Каменя Новоукраїнського, Улянізкого, Олександрійського районів.

Щороку в області проводять місячники по підготовці культосвітніх закладів до роботи в колгоспах поруч року. Сільські Ради, правління колгоспів, комітети комсомолу повинні сприяти культосвітнім працівникам у проведенні високоякісного ремонту приміщень, у вирішенні усіх організаційних питань, здійснювати контроль. Однак факти свідчать, що в більшості випадків комітети комсомолу самоусуваються від цієї важливої справи. Тоді й доводиться розводити руками, коли надходять скарги про те, що в тому чи іншому клубі холодно, тече дах, несправне освітлення чи протипожежний інвентар.

Саме через такі недоліки, допущені під час підготовки до зими, другий місяць не працює будинок культури в селі Липняжці Добровеличківського району. А тут же споруджується 11-й цукрозавод — ударна комсомольська будова. Не раз молодь села зверталася за допомогою до райкому комсомолу. Зневірившись у його запевненнях допомогти, пише скарги у редакцію.

В організації клубної роботи на селі чимало проблем. І не всі їх можуть вирішити комітети комсомолу. Правильно роблять там, де налагоджують тісні зв'язки з сільськими і районними відділами культури, творчими колективами міст.

У цьому плані певний досвід має Маловисікський райком комсомолу. Другий секретар Павло Малий — член художньої районної ради. Він бере активну участь у всіх заходах, які проводить рай-

відділ культури, працюючи з культурі домагаючись йому у вирішенні складних питань. Довгий час не працював клуб у селі Мар'янізці. То не могли знайти завідуючого, то інструментів чи костюмів не було, то талантів не виявилось... Тоді райком комсомолу запропонував секретарю комітету комсомолу місцевого колгоспу Сергію Самосьонку самому очолити культосвітню роботу. Районний відділ культури, правління колгоспу підтримали пропозицію райкому.

Сергій виправдав довіру. За короткий час занедбаний заклад культури він перетворив у центр спілкування юнаків і дівчат.

Детальний аналіз роботи у клубах сіл Хмельозого і Якимівки, який райком провів разом з райвідділом культури, допоміг активізувати гурткову роботу у цих закладах культури, вивчити інтереси і запити молодих трудівників сіл.

Ці успіхи, очевидно, й заколисали маловисікців. Торік у селі Злици почалася реорганізація місцевих господарств. Питання дозвілля молоді якось стало другорядною справою керівників і комітету комсомолу реорганізованого колгоспу «Рассвет». Все менше молоді ходила ввечері до колгоспного клубу. На нудьгу скаржилися комсомольським секретарем Віктору Новіку.

Виконуючий обов'язки завідувача культосвітнім закладом Л. І. Попов не мав ні спеціальної освіти, ні організаційських здібностей. Але пам'ятаючи ввечері відпочинку, які влаштовували вони, комсомольці 50-х, Л. І. Попов щодня відкривав клуб і пропонував хлопцям і дівчатам самим організувати своє дозвілля. Ті ж не поспішали... Райком і комітет комсомолу колгоспу, теж не поспішали робити висновки. Так народилася ще одна скарга...

«Не вистачає кваліфікованих культосвітніх кадрів», — як щитом прикриваються цим виправданням у багатьох райкомів. Але якщо поцікавитися, як займаються райкоми ЛКСМУ вихованням таких кадрів на місцях, то виявляється, що комсомольські путівки на навчання в Олександрійське культосвітнє училище вручають людям випадковим, зв'язок з вихованцями училища комітети комсомолу не підтримують.

Настав час, по-моєму, всерйоз порушити питання про «гостей», котрі злітаються у села на вихідні і дивляться на сільський клуб тільки як на місце розваг, породжують серед своїх сільських ровесників споживацький підхід до діяльності закладів культури: мовляв, у клубі нас повинен хтось веселити, самі ми й пальцем не ворушимо.

У сільських трудівників не такий уже й широкий вибір форм відпочинку. Вільний від роботи час вони здебільшого проводять у клубі. І щоб це не було просто зарплатняні, без користі убиті години, повинні турбуватися не тільки культосвітні працівники, керівники господарств, комітети комсомолу, а й самі юнаки і дівчата.

Н. ЧЕРНЕНКО.

БАГАТСТВА ТРЕБА ПРИМНОЖУВАТИ

Цілють-по приріді весняне сонечко, у балках, лісах і передісках з'являються ніжні рожеві крокиси, сині проліски, бузкові та білі рясі; пізніше — фіалки, конвалії, сон-трава, горички... Добре розвинена мережа залізниць та автошляхів дає можливість легко дістатися у найвіддаленіші куточки області. Отож з настанням тепла всі намагаються виїхати на природу. Звідти, як правило, кожен приходить з собою букетик найкрасивіших квітів. Ліс, бува, на початку тижня має вигляд ніби після якогось галюцинування. Шматки паперу, поліетиленові мішки, недопалки, блискучі баночки з-під консервів, бігеті, скло... А пастильного вигляду відпочиваючі знову посипають за дарами природи. Вони, мовляв, щедра. На всіх вишарпують. Та чи так це?

Багато рослин виростають лише з насіння. Зірвавши квітку, люди не дають можливості їй залишити після себе плоди. До того ж, покличивши рослину, ми послаблюємо її позиції у боротьбі з іншими представниками флори, що ростуть поруч. А вже виживають завжди найсильніші, що не означає найкорисніші і найкращі.

Мій десятирічний син уже бачив, як цвіте величезна південноамериканська лілея, двомерове листя якої навіть здатне утримувати людину, але

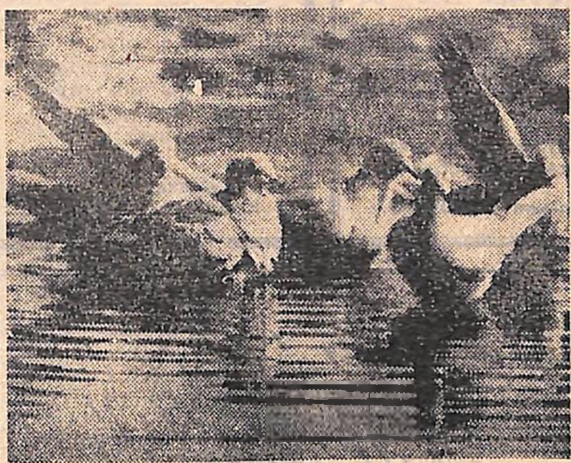
я ніяк не можу показати йому нашу співвітчизницю — чарівну квітку латаття. Хоча ще кілька років тому їх було на водоймах сила-силенна.

А такі квіти, як горички, сон-трава, що мають лікувальні властивості, терплять від безмірного зорання ще більше. Особливо недопустимо, щоб дикоростучі рослини — наші спільні скарби, продавалися приватними особами на ринку або вулиці.

Охорона природи вимагає великої роз'яснювальної роботи серед населення, вдумливого виховання, починаючи з дитячих садків. Наприклад, жодного разу не доводилося чути, щоб хтось із екскурсоводів Кіровоградського бюро подорожей під час екскурсії у своїх розповідях хоч трошки зупинявся на питаннях охорони природи.

Турботу про дикоростучі декоративні та лікарські рослини повинні взяти на себе учні загальноосвітніх шкіл. Уже видрукувано небагато книг по вирощуванню та розповсюдженню дикоростучих трав, люди навчилися плекати ліси там, де їх ніколи не було. Ця робота допомагає проникнути у світ природи, пізнавати її закони і, найголовніше, вчить берегти і примножувати багатства країни.

М. НОЖНОВ.

КУПАННЯ КІЛЬЧАСТИХ ГОРЛИЦЬ.

Фото М. НОЖНОВА.

В ОСЕНИ минулого року, під'їжджаючи до Червоно-Нерубаївського мисливського господарства, я побачив таку картину: старий егер господарства Іван Пилипович Фуженко збирав початки кукурудзи, що призначалася для підгодівлі диких звірів, а слідом за ним, ніби допомагаючи

Осмілине насильство було вчинено людиною над твариною ще раніше. Як правило, плямисті олені належать до тих тварин, які в літню пору (та ще й з потімством) ніколи не з'являються на дорогах. Це можуть робити лосі, косулі, але не плямисті олені. Вони завжди перебувають у за-

ФАЛЬШИВА ДОБРОТА

ходило плямисте оленятко.

Господар залишив роботу і підійшов до нас. А Фрося (так назвали маленьку олену) вийшла з кукурудзи і віддала погляд на нас, ніби прислухаючись до розмови.

— Це те саме оленя?

— Поцікавився я.

— Те саме, — відповів Іван Пилипович.

Це було в травні 1952 року. В управлінні лісогосподарства та лісового господарства звернувся водій автобуса (на жаль, прізвища свого він не назвав) і повідомив, що в Лелеківці підібрав на дорозі новонароджене оленя. Приніс додому. Хотів було нагодувати, але воно відмовлялося не тільки від їжі, а й від води. Що робити — не знав.

З дозволу керівників обласної ради УТМР осиротіле мале привезли в господарство І. П. Фуженка. Егер два місяці доглядав його молоком, дбайливо доглядав. Пізніше малюк приходив з лісу пити воду з посуду, з якого раніше пив молоко. Поступово тварина так привязалася до людей, а особливо до Івана Пилиповича, що годі було й думати про те, що вона піде далеко від двору. Коли егер, виконуючи свої обов'язки, об'їжджав господарство, обов'язково за підмогою біжить оленя. Воно навіть знає «Жигулі» свого рятівника. І перш ніж поїхати куди-небудь, Івану Пилиповичу доводиться робити кілька кіл по лісу, щоб втікти від «переслідувача».

Людина прийшла на допомогу тварині. Вони подружилися. На перший погляд, ніби й нема нічого незвичайного в цьому. Але вдумайтесь глибоше у цей факт: дика, вільнолюбна тварина прив'язалася до людини, певною мірою одомашнилася. Суперечить це законам природи? Безперечно.

ростях. Отже, малюка в село Лелеківку привела не мати. Хтось задля вітчи-прихопив його з лісу, а потім випустив. А тому тварина мусила розвиватися зовсім по-іншому, ніж її родичі, котрі живуть у лісі.

Плямистих оленів у нашій області можна зустріти лише у Червоно-Нерубаївському мисливському угідді. Нині їх налічується до п'ятдесяти голів. Через два-три місяці у лісі цього господарства з'являться яскраво-оранжеві малюки. Самки опікають їх довгий час. І даремно деякі жителі, що вряда-годи виїждять на природу, думають, що кожне позачене в лісі звірятко — обов'язково сирітка, нещасне. Поспішають забирати його до міста на вітих своїх дітях, купують гумові соски і намагаються вгодувати лісового гостя молоком. У більшості випадків звірі гинуть у неволі, а якщо і виживають, то стають ручними, слабозвинними, від таких навіть зоопарки відмовляються. Таким «любителям» природи важко збагнути, що вони займаються крадіжкою звірів і що ці дії караються законом. Невже вони не підозрюють, що десь у хазяч завізла тремтяча оленя-мати, що її очі повні сліз і відчаю. Якби вона могла розмовляти, то крикнула б цьому горе-туристу: «Не руш! Це моє дитя. Я дозволила йому попустувати на сонячній галявині».

Закон лісу такий: не тас — не зачіпай! При зустрічі із мешканцем лісу кілька хвилин подивися і йди геть. Дитя природи саме знайде свою магір.

Ми нині дуже стурбовані подальшою долею загубленої оленки. Вона дуже довірлива і може стати легкою здобичкою бракон'єра.

М. РАК,
інженер - мисливствознавець.

ДЛЯ ПРОПАГАНДИСТІВ НАРОДНОЇ ОСВІТИ

Позавчора в Будинку політосвіти Кіровоградського обкому партії відбулась обласна науково-практична конференція пропагандистів шкіл наукового комунізму для працівників народної освіти. Її організували відділи пропаганди і агітації, науки і навчальних закладів обкому Компартії України, відділ народної освіти обласного університету, обласний інститут удосконалення вчителів.

З доповіддю «Шляхи подальшого удосконалення марксистсько-ленінської освіти педагогічних кадрів у світлі рішень XXVI з'їзду КПРС» виступив секретар обкому партії А. І. ПОГРЕБНЯК.

В обговоренні доповіді взяли участь доцент Кіровоградського педінституту, кандидат філософських наук Г. Я. МАКОГОН, другий секретар Ленінського райкому Компартії України Т. І. БАЛІКОВА, голова методичної ради з марксистсько-ленінської освіти педагогічних кадрів, завідувач Гайворонським райвно, заслужений вчитель УРСР І. І. МУДРИЙ, секретар парторганізації Знам'янської СШ № 2 Л. В. ГАНУСЯК, керівник секції пропагандистів шкіл наукового комунізму, завідувач Олександрівським районним відділом народної освіти М. В. ОРЛИК, пропагандист опорної школи наукового комунізму, вчитель Олександрівської СШ № 1 С. М. КОВАЛЕНКО, завідувач обласним відділом народної освіти Б. П. ХИЖНЯК та інші.

З даного питання конференція виробила рекомендації.

ЗУСТРІЧ—

ЧЕРЕЗ 10 ЛІТ

Щороку наприкінці березня в Кіровоградському педінституті імені О. С. Пушкіна збираються випускники різних поколінь. На музично-педагогічному факультеті нині така зустріч була особливою — минає десять літ з тих пір, як студенти першого випуску ог-

римали дипломи і поїхали працювати в різні куточки країни. І ось в актовому залі факультету ці молоді люди розповідають про своє життя, роботу. Одні з них працюють у сільських, міських загальноосвітніх та дитячих музичних школах, інші очолили колективи художньої самодіяльності, стали дипломантами республіканських і всесоюзних фестивалів народної творчості, акторами.

Значні зміни відбулись за десять літ на факультеті. Змінилася навчально-матеріальна база, зі студентами працюють 60 висококваліфікованих викладачів та концертмейстерів. Серед тих, хто вчив студентів першого випуску, Б. В. Припула та І. С. Дідич, котрі нещодавно захистили кандидатські дисертації.

Для учасників зустрічі було дано великий концерт. Своєю майстерністю демонстрували камерний хор, оркестр народних інструментів, навчальний хор факультету, вокально-інструментальний ансамбль «Степівчанка», наставник майбутніх хормейстерів викладач інституту В. І. Воловченко, випускники та студенти факультету.

Перший куратор першого випуску — кандидат педагогічних наук Г. С. Дідич, підсумовуючи розмову з учасниками зустрічі, сказала своїм колишнім вихованцям: «Будете добрими — залишитеся завжди молодими...»

НА ПРИЗ

ПАМ'ЯТІ

«СПАРТАКА»

Майже тиждень у Світловодську триває традиційний турнір з міні-футболу на приз пам'яті підпільної комсомольської організації «Спартак», яка діяла в роки Великої Вітчизняної війни в селі Красній Голіванівському району. В ньому беруть участь кращі команди дитячо-підліткових клубів, що створені за місцем проживання, з Кіровограда, Світловодська, сусідніх областей і дві команди з Грузії. Крім спортивних змагань, юні футболісти взяли участь в екскурсіях по місту, побували на гідроелектростанції, ознайомились із роботою дитячої морської флотилії, де, зокрема, відвідали музейну кімнату на флагмані «Герой «Спартак»».

Вчора відбулися фінальні поєдинки. За перше місце боролись київський «Факел» та юний «Геолог» (місто Бунісі Грузинської РСР), за третє — дві кіровоградські команди — «Зірка» і «Космос».

ФУТБОЛ

«Прикарпаття» — «Зірка» — 1:1

Як і в Чернівцях футболісти «Зірки» на цей раз знову вибрали єдиний правильний варіант, що веде до перемоги, — наступальність. Хоч гравці «Прикарпаття» на початку гри повели в рахунок і намагалися закріпити свій успіх, але білоруський настрій «Зірки» помітно зростає. Володимир Димов, Олександр Алексєєв, Михайло Калита, Сергій Мурадин, інші кіровоградські футболісти влаштували одну атаку за одною простірною атакою через захисні лінії івано-франківців. За 25 хвилин до кінця матчу точно б'є по воротах «Прикарпаття» Олександр Алексєєв — гол! Надалі як не намагалися місцеві спортсмени «вирвати» перемогу, та їм не вдалося згуртувати гідного контртуру.

Сьогодні наші земляки зустрічаються в угорському «Закарпатті».

«Шурпа по-бракон'єрськи»

Під татим заголовком у нашій газеті за 10 лютого ц. р. було надруковано критичну замітку про те, що голова Андрійського мисливського колективу Світловодського району В. П. Матченко влаштував полювання на косулю. Голова Світловодської районної ради УТМР І. П. Таран повідомив, що згаданий факт мав місце.

Учасників бракон'єрського полювання 20 січня 1983 року, позбавлено права на полювання строком на один рік. Крім того, на них накладено штраф і стягнено 200 карбованців — на стільки було завдано збитків мисливському господарству.

Факт бракон'єрства обговорювався у всіх мисливських колективах району. Егерському співтовариству та громадським ін-

спенторам вказано на необхідність посилення контролю за дотриманням правил охорони природних багатств країни.

«Чи винен автомобіль?»

Таку назву мала замітка інспектора по охороні природи М. Гамова про поганіший контроль автомашин за тим, щоб дегенерувалися, котрі виходять з ремонту, давали якомога менший процент окису вуглецю у вихлопних газах.

Головний інженер Олександрівського авторемонтного заводу В. Н. Монтар повідомив редакцію, що критика справедлива і своєчасна. Для виправлення становища керівництво заводу звернулося у республіканське виробничо-об'єднання «Авторемонт» і на підприємство, що виготовляє прилади контролю, з гроханням допомогти їх придбати.

У першому кварталі 1983 року на заводі вступить до ладу нова випускна станція по обкатці двигунів, із введенням якої вміст окису вуглецю у вихлопних газах буде в межах норми.

...ВО 1 КВІТНЯ — ЛИШ ЗАВТРА

Це було одразу після минулого випуску «Вітряка». Мірошник Омелько скликав на раду гумористів і сказав:

— Наступне засідання, тобто прийомний день у млинні відбудеться...

— Першого квітня! — гримнули гумористи хором, аж борошно здійнялось під стелею.

— Протестую, категорично протестую! — пробився голос когось із гумористів:

— Адже ми запросимо до себе у гості адміністратора клубу «12 стільців» із «Літературки» Ратміра Тумановського пояснити, що це за свято — 1 квітня, — і якщо він навідається в Кіровоград 1 квітня, то в це ніхто не повірить.

— Як і в те, що дебютанти Іван Момот і Аркадій Тондій ще не маститі, — висловили спільну думку Олег Сейн і Дмитро Безуглов.

Ось саме тому, дорогі читачі, ми запускаємо нашого «Вітряка» не як завжди, 1 квітня, а днем раніше. Вірте, усе, що занесли до «Вітряка» гумористи, — щира правда!

32 БЕРЕЗНЯ,

АБО ЧОМУ МИ ВІДЗНАЧАЄМО

1 КВІТНЯ

Чому ми відзначаємо перше квітня саме першого квітня, а не в якийсь інший день? Зрозуміло, чому не відзначають перше квітня першого січня — цей день зайнятий Новим роком, і якби їх відзначати разом, зникло б одне хороше свято. Але ж є ще першого лютого, перше березня тощо. Чого ж саме перше квітня стало традиційним днем веселих розіграшів мало не в усіх країнах світу?

Багато народів претендують на те, щоб першоквітнє свято вважалось їх винаходом. Серед головних претендентів — французи, німці і англичани. Але претензії неабияк ґрунтовані, тому що ці народи ведуть історію першоквітневих витоків із середньовіччя, а до того часу день першого квітня в його нинішньому жартівливому тлумаченні вже мав двотисячлітню історію.

Справжня першоквітнєва батьківщина — древній Рим, звідки й запозичили цей звичай інші народи. Назве «квітень» утворилася від латинського слова «відкривати». І справді — цього місяця вся природа ніби розкривається: бубнявють бруньки, розпускаються квіти, звірі й комахи прокидаються після зимової

сплячки, птахи прилітають із теплих країв. Словом, усі ми добре уявляємо, що відбувається у квітні. Очевидно, ці зміни і стали приводом для виникнення в древньому Римі веселих обманів, котрі спочатку практикувалися не тільки першого квітня, а й усього місяця. Римляни влаштовували численні веселі свята, а символом цього місяця був танцюрист, обвішаний комірними атрибутами.

Але істинною (а точніше, міфологічною) першою причиною першоквітневих обманів був Нума Помпілій, який правив Римом після Ромула — засновника міста. Ось легенда, розказана Овідієм у його «Метаморфозах».

Якось у квітні гримнула гроза з жахливими зливами, які протягом багатьох днів буквально зносили все з лиця землі. Римляни були заклопотані і пригнічені. Відчувши свою «відповідальність» перед народом, Нума Помпілій заманив бога Юпітера на землю, щоб вивідати, як відвернути «громи й блискавки», від змученого міста. Юпітер схоче пішов назустріч, але, за звичаєм тодішніх «гемних і нерозвинутих» богів, поставив вимогу принести жертву. «Розсічи голозу!» — звелів Юпітер, і Нума Помпілій слухняно розсік

голову... цибулини. «Людську!» — заволав Юпітер, на що Нума Помпілій догідливо запитав: «Чи не бажав ти волосся людського?» — і зрізав пасмо зі своєї голови. «Я вимагаю живої душі!» — крикнув, виходячи з себе, Юпітер, і Нума Помпілій тієї ж миті умертвив рибу. Така-от історія.

Юпітер переконався, що з кмітливим Нумою, як кажуть, каші не зваріш, та й сам бог нібито втрачав авторитет. Ошуканий громовержець зробив хорошу міну при поганій грі і прийняв жертви, а натомість розкрив винахідливому правителеві секрет приборкання громів і блискавок.

Слід сказати, що якась основа у цієї легенди є. Археологи встановили, що саме під час праління Нуми Помпілія Рим спіткало щось на зразок величезної повені. Ця легенда послужила для римлян підставою відзначати квітень веселими розіграшами, жартами, обманами.

Ну, а вже далі цю традицію під натиском римської культури разом із багатьма іншими елементами завоювали інші народи. При Петрі Великому вона перекочувала і в Росію.

Якщо взяти роки праління Нуми Помпілія 715—672 до н. е., то виходить, що першоквітнєва традиція налічує принаймні 2650 років.

Р. ТУМАНОВСЬКИЙ,
лауреат міжнародних конкурсів гумористів.

З МІШКА
ГУМОРЕСОК

ДО ДРУКУ!

Отримав з редакції листа. Розпелатав конверта, читаю і очам своїм не вірю. Бо: «Вашу гумореску схвалено до друку».

Звідтоді й почалося: щодня газету в кіоску купую, шукаю свою творчість. У перші дні знайомим хвалився, між іншим: «Добре, пообіцяли гумореску надрукувати...» А через місяць перестав. Набридло. Чорним же по білому написав: «Вашу гумореску...»

Не стримався, подався у місто. Зайшов до редактора.

— Як там моя гумореска? — запитую обережно і мну листа в руках.

— Яка гумореска? — знів на мене серйозні очі.

А я йому й листа. Прочитав, ще раз глянув на мене серйозно.

— Як ви думаєте, в редакції такі ж люди як і всі?

— Такі, — відповідаю. І вже й не радий, що заїшов.

— А мають вони право жартувати?

— Мають. — шепчу мої губи, а сам не розумію чому він таке каже.

— А ще гумористи! — окуляри дивляться веселіше.

Тільки мені з того пітхити не смішно — на листі моєму дата: 1 квітня.

А. ТОНДІЙ.

КНИГОЛЮБ

Бже ось рік минав, як зовсім

Залишив роботу

Зачитав Никодим.

До сьогомоту

Став по селах і містах

Никодим гасати.

Іздив навіть за Урал —

Книги купувати.

Габаритні шафи в хаті

Заставив томачи.

Ще й на шафах вишуквав

Рівними рядами.

Раз якось до Никодима

Друзі завітали.

Н аж за голову взялися,

Н лихачі перестали.

— Де ти, друже, береш

час.

Щоб стільки читати?

Хіба можна так безбожно

Романи конати?

Никодим, зітхнув,

— скривився:

— Щоб книжки читати?..

В мене часу не вистача,

Щоб їх купувати.

І МОМОТ.

с. Губівка
Компаніїський район.

ЖОРНА

ФОРМУЛА ПРЕМІЇ

1.

Якось сусід запитав мене:

— Як думаєш, кому вигідно, щоб у виробничому колективі чи в якійсь там установі була на низькому рівні дисципліна?

Міркував я над цим довго, але так і не зрозумів цього запитання. Не може бути, щоб у нас комусь це на руку було. А сусід розкрив секрет:

— Звідтоді, як у кінторах, усяких філіях, об'єднаннях, взяли за прогульників, любителів у робочий час погуляти, чи в кіно сходити етрагати спокій директори кі-

ровоградських кінотеатрів — на денних кіносеансах стало значно менше глядачів. Одні командирозачні і пенсіонери тепер там. Отже, не виконують планів, не одержують премії.

— То є ж, мабуть, зихідні, — міркую я вголос. — Треба краще пролагувати, рекламувати кінофільми на великих зоводах, на будовах. І тоді люди ходитимуть у кінотеатри не лише у вихідні дні і ввечері. Тобі, склжимо, на роботу в другу зміну, то чимчикуй у кіно до обіду.

Але ні, працівники кінотеатрів придумали інший вихід з положення. Тепер на афішах слова

«Дітям до 16 років заборонено» пишуть вдвічі більшими і найяскравішими гуашами. Хлопчаки, прочитавши таке, одразу роблять висновок: там показуватимуть делеко не дитячу комедію. Тому випрошують у батьків копійки на морозиво і кремсові трубочки, але йдуть не в кондитерський магазин — прожогом біжать у кінотеатр. А там тьоті продають їм квитки на кіносеанси для дорослих по 50—70 копійок. Без будь-яких перешкод хлопчики і дівчатка проходять через контрольні двері і сідають поряд із ровесниками своїх татусів і матусь у залі. І от уже кінотеатрний план виконують.

— Є повідомлення, що першого квітня в кінотеатрах роботу до-

ривно змінять, — говорить мені сусід. — На афішах писатимуть: «Усім жителям і гостям міста допенсійного віку в це кіно ходити зась!» То всі здивуються: що воно за фільм? Потечуть ріки черг до кінотеатру...

2.

Навчилися заробляти премії і перукарі обласного центру. Наприклад, у чоловічому салоні ми з товаришем вирішили провести експеримент: чи однаково заплатим за стрижку одного зразка? Дівчина-майстриня довершила мою «польку», швидко вибила «грушу» з пляшечки з наїтковим одеколоном і приладнала її до флакона з дорогими духами. А мене від їх аромату паморочить. То ж я зупинив дівчину:

— Мене, будь ласка, кетіковим...

Майстриня невдовслено хмикнула.

А мій товариш, який узагалі ніколи не користується духами і одеколоном (крім крему після гоління), не встиг попередити свою майстриню, і вона таки вмила його ароматами, за які товариш заплатив 87 копійок, а ж — тільки 46.

Я, звичайно, не проти того, щоб перукарі виконували план. Хай роблять гарну зачіску, хай постаріються, щоб до них ставала черга. Але хочеться від перукаря почути й таке: «Вас з одеколоном чи без? Вас фізиковим чи заморськими духами? Бо в кожного свої уподобання».

Мельник ОМЕЛЬКО.

ГАБРОВСЬКІ УСМІШКИ

ТЮК

Габровець приїхав у Софію з величезним тюком і сів у трамвай.

— За ваш квиток три сотинки, а за багаж — шість, — повідомив йому кондуктор.

Тоді габровець розв'язав тюк і сказав:

Вилась, Пенчо! Тюком ти дорожиче поштуєш!

ТРАМВАЙ БЕЗ КОНДУКТОРА

У одного габровця запитали, чому він

РЕШЕТО

▲ Гумор — найкращий відпочинок у робочий час.

▲ Гуморист високого рівня: сміється сидячи на чужій шні.

▲ «Я придбає почуття іноземного гумору», —

хвалився любитель імпортних речей.

▲ Якщо на твоєму шляху став сатирик, значить, жарту погані.

▲ Вийшов у люди — через вікно сатири.

▲ Перетворимо любовні трикутники на куточки гумору!

на кожній трамвайній зупинці виходить і знову сідає.

— Щоб сказати контролерові: «Я цюю сію», — відповів він.

ПЕРСПЕКТИВИ

Габровцю запропонували роботу. Він запитав, сильний йому платимуть.

— Спочатку сімдесят левів, потім сто.

— Добре, — сказав він, — я обов'язково приїду потім.

(Софія-пресс — АПН).

▲ На прем'єрі кінокомедії пролунав сміх — глядачів снідала щось веселе.

▲ Новоселу було не до жартів — його квартира була схожа на кімнату сміху.

О. СЕІН.

БЕЗ СЛІВ.

Мал. Д. БЕЗУГЛОВА.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.

На українським язике.

КВ 06324.

НАША АДРЕСА:

316050, МСП,
м. Кировоград,
вул. Пуначарського, 36.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відповідального секретаря — 2-46-87; відділу комсомольського життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганди — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaboratorії — 2-45-35; оголошень — 2-56-65; коректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Обсяг 0,5 друку арк. Зам. № 160. Тираж 55 500.

Газета виходить у півторок, четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова
видавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.